

Třebešice

Kraj: Středočeský

Správní obvod: Čáslav

Nadmořská výška: 225 m n. m.

Počet obyvatel: 277

Adresa URL: www.trebesice.cz

Okres: Kutná Hora

GPS souřadnice: 49.927848N, 15.337809E

První pís. zmínka: 1309 (713 let)

PSČ: 286 01

Historie obce Třebešice

První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1309. Třebešická tvrz vznikla v krajině, která je vlastně nejvýchodnějším výběžkem Labské nížiny a je obtékána tzv. Olšanským potokem. Tok tohoto potoka byl také v minulosti použit pro obranu tvrze, když jeho vody napájely příkop. Okolní kvalitní půdy zvou již od doby prvních zemědělců k obdělání i osídlení. Dokladem toho může být i několik nádob ze žárových hrobů z doby bronzové, které jsou uloženy ve sbírkách muzea v Čáslavi. První zmínka o obci je v souvislosti s kutnohorským měšťanem Konrádem Kutnerem z Třebešic. Tomu přibližně v roce 1319 král Jan Lucemburský udělil právo odkázat tuto držbu sedleckému klášteři. V roce 1327 se tomu tak skutečně stalo. Roku 1330 se sice pokusil tento odkaz zpochybnit jeho příbuzný Mikuláš Kuril (různé prameny uvádějí Kudip) - čáslavský měšťan ve prospěch svých potomků, spokojil se však nakonec pouze s finančním vyrovnáním. Klášterním panstvím zůstala ves po větší část 14. století.

V roce 1415 patřila ves Václavu Uhrovi, který zpečetil stížný list české šlechty proti upálení Mistra Jana Husa. Václav Uher ves prodal r. 1417 Konrádu Názovi, který ves roku 1418 postoupil Hanušovi Pískovi. Za husitských válek se majetku zmocnil Petr z Adršpachu. Při urovnání majetkových poměrů v zemi v roce 1437 byl ale vyzván, aby tvrz Třebešice vydal. Tvrz se tak vrátila Hanušovi Pískovi, který žil ještě v roce 1440. Dalším majitelem se stal Zikmund Písek z Radenína, který je v souvislosti s tvrzí uveden ještě v roce 1459. V roce 1485 tvrz vlastnil Mikeš z Libodřic, který byl po své smrti v roce 1496 pohřben na nedalekých Klukách. Jeho syn Jan Klucký z Libodřic posléze zdejší statek prodal.

V roce 1513 jej bratři Jan a Bernard z Valdštejna prodali Hynku Baderskému z Újezda. Ten Třebešice prodal již po roce 1514, a to Všeslavovi Vyšehněvskému ze Solče, který je ale záhy prodal Václavu Okrouhlickému z Kněnic. V roce 1527 z rozhodnutí zemského soudu však majetek přechází na pannu Lidmilu z Libodřic, zřejmě jako vyrovnání dluhu. Panna Lidmila se provdala za Zikmunda Maternu z Květnice, kterému statek věnovala zápisem do zemských desek v roce 1530. Zikmund zde hospodařil ještě v roce 1559. Nedržel však už ves celou, část patřila ke Klukám. Po něm zdědil tvrz Adam starší Materna, který zemřel v roce 1588, Dačický o něm píše že "...byl sobě i všem jiným neužitečný jsa starým mládencem..." (Za Zikmunda či Adama Materny došlo pravděpodobně k renesanční přestavbě sídla). Po něm, po roce 1598 na tvrzi sídlil Zikmund mladší Materna. Jeho první manželka a matka jeho dětí Marie Alžběta roz. z Eberšperku zemřela v roce 1606. V roce 1608 se oženil s Alenou Berkovou, rozenou Lažanskou z Bukové se kterou již děti neměl. Zemřel v roce 1616 a byl po velkých rodinných rozepřích náboženského rázu pohřben v sedleckém klášteře. Svůj statek odkázal synům. Byl však natolik zadlužen, že jej jejich poručník byl nucen prodat Petru Lukaveckému z Lukavce a na Klucích (za 8 100 kop míš.). Ten již byl v této

době majitelem druhého dílu Třebešic (odkoupil jej r. 1600 od pana Chotouchovského z Nebovid). V roce 1616 se tedy Petr Lukavecký stal majitelem celé vsi. Rok nato v roce 1617 však část vsi, a to poplužní dvůr s kostelním lénem, podacím a mlýnem na Klejnarce prodal za 10 000 kop míšeňských Janu Trčkovi z Lípy. V roce 1620 prodal Petr Lukavecký z Lukavce část zahrnující tvrz, část vsi a poplužní dvůr své manželce Johance, rozené z Dobřenic. Ta byla pro své protestantské náboženské přesvědčení nucena opustit České království, a tak majetek prodala za 7000 zlatých rýnských v roce 1627 Eufemii Lehnerové roz. z Dobřenic a na Modletíně. Ta zemřela v roce 1642 a svůj statek odkázala dceři Evě Marii. Nedlouho potom se ale panství dostalo do majetku Václava Rudolfa Věžníka z Věžníků. Ten přikoupil v roce 1644 také díl Třebešic, který patřil ke Klukám a v roce 1653 i nedaleké Lochy. Jeho syn Bernard František koupil v roce 1679 i Nové Dvory, ke kterým Třebešický statek připojil. V roce 1716 zdědil Třebešice Josef Jaroslav Věžník, který v roce 1718 přistoupil k barokní přestavbě, kterou však úplně nedokončil a zámek prodal.

Kupcem se stal v roce 1725 majitel Nových Dvorů František Antonín Pachta z Rájoval, který pro dluhy zapříčiněné nákladným životem barokního kavalíra o svůj majetek posléze přišel. Dražbou získal Třebešice v roce 1728 uherský šlechtic Karel Batthyany, který provedl nejnnutnější dokončovací práce započaté J. J. Věžníkem. V roce 1764 tento šlechtic prodal Třebešice a Nové Dvory hraběti Janu Karlu Chotkovi.

V majetku rodiny Chotků panství zustalo až do počátku 20. století. V roce 1911 zdědil novodvorské panství, tedy i Třebešice Quido Thun - Hohenstein, synovec posledního z této větve Chotků - Emericha Chotka. Quido Thun - Hohenstein se však péči o svá panství příliš nevěnoval a prakticky od 30.ých let se zdržoval k vůli rostoucím dluhům v zahraničí. Třebešice propachtovával zájemcům, kteří užívali i byt v budově zámku. Dlouhá léta měla Třebešické hospodářství pronajato i rodina Vraných, z níž pocházel i významný československý agronom, zemědělský praktik i teoretik Ing. Dr. Vojtěch Vraný. Ten se nakonec roku 1924 stal majitelem zámku, který koupil jako tzv. zbytkový statek a zámek vlastnil do r. 1948. Poté byl třebešický zámek majetkem státu, byl zde umístěn archiv ministerstva zemědělství a koncem 70. let převzal budovu Ústřední ústav geologický v Praze. Další, současný majitel přichází až v roce 2000 a pustil se do záchrany objektu, který se mezitím stal doslova ruinou.

